

Autor: Kerry Bolton

Aleister Crowley (1875–1947), který sám sebe rád nazýval „Velkou bestií 666“, dodnes zůstává relevantní postavou v subkultuře okultismu i současné populární kultuře. Zatímco ho někteří oslavují jako filozofa, mága a proroka, pro jiné je především zvráceným egomaniakem. Pověštinou je ale zájem o Crowleyho osobu motivován poněkud morbidním zájmem a jeho celkovou excentričností.

Vesměs se však ví jen poměrně málo o Crowleyem coby sociálním a politickým teoretikovi, který se věnoval otázkám industrialismu, demokracie či vzestupu masového člověka a společnosti. Jeho politické myšlení vychází z Nietzscheho kritik morálky a v jeho metafyzických kritikách modernity lze často vysledovat paralely s tradicionalismem Reného Guénona a Julia Evoly.

Nietzscheho vliv je na první pohled patrný už v jeho ambici vytvořit nové náboženství, jež by nahradilo „otrockou morálku“ vlastní „Osiridovu eónu“, na Západě ztělesněném křesťanstvím. Nový eón „síly a ohně“, Hórův eón, „korunovaného a triumfujícího dítěte“, bude vyrůstat z nové „panské morálky“ vyjádřené v Crowleyho novém náboženství „Thelema“, tedy „Vůle“ ve smyslu Nietzscheho „vůle k moci“: nekonečné usilování o vyšší individuální i kolektivní formy.

*Ne, není to Winston Churchill.
Muž na obrázku nebyl ani
zdaleka tak zlý...*

Crowley a tradicionalismus

Zmiňovat Crowleyho vedle Evoly a Guénona jako součást protiproudu k nivelujícím doktrínám materialismu, racionalismu možná leckoho překvapí – Crowley bývá přece všeobecně považován za produkt iniciačních kruhů zednářského a iluminátského stříhu, jež šířily liberální humanismus coby nové „racionální“ náboženství, podobně jako se náboženstvím i se svými vlastními světci, mučedníky, dogmaty, rituály a liturgií přes veškerý svůj proklamovaný materialismus stal i komunismus. 1] Crowley tak zařadil na svůj seznam „světců“ při thelemitských gnostických mších třeba zakladatele iluminátů Adama Weishaupta. 2] Liberální humanisté také převažovali mezi Crowleyho následovníky.

Guénon snahu šířit liberalismus a materialismus pod pláštíkem Tradice označil za „anti-tradici“. 3] Jak to vyjádřil věhlasný odborník na okultismus působící v 19. století, Eliphas Lévi,

4] někdejší zednář 5] a socialistický konvertita ke katolicismu:

Zednářství nebylo jen zprofanováno, ale stalo se také zástěrkou pro anarchická spiknutí... Anarchisté se chopili kružítko, trojúhelníku, kladívka a napsali na ně slova ‚volnost‘, ‚rovnost‘, ‚bratrství‘ – tedy volnost všem žádostem, rovnost v degradaci člověka a bratrství v ničivém díle. Takovéto lidi církev spravedlivě odsoudila a odsuzovat vždy bude. 6]

Heslo francouzských revolucionářů „Liberté, Egalité, Fraternité“ dodnes zůstává mottem francouzské zednářské lóže Grand Orient. Tyto kontrainiciální tajné společnosti vedly okultní válku s vnějšími politickými, sociálními, morálními i hospodářskými projevy.

To ale není celý příběh.

Dokonce i v těchto zednářských a iluministických hnutích se našli upřímní okultisté usilující o návrat k mytickému a znovunastolení svazku mezi pozemským a božským. 7] Jednou z takovýchto skupin byl britský Hermetický řád Zlatého úsvitu, kde Crowley prodělal svá magická „učednická“ léta. Zlatý úsvit udržoval blízké svazky se svobodnými zednáři, ale jeho předáci jako Mathers či Westcott se zřejmě ztotožňovali spíše s tradicionalistickými a nezprofanovanými formami zednářství. 8] Členství W. B. Yeats ve Zlatém úsvitu je pak další indicií převahy tradicionalistického proudu (přestože Yeats s Crowleym vedl rozhořčené půtky).

I Evola překvapivě připouští, že Crowley skutečně přinejmenším zčásti prošel opravdovou iniciací, když podle něj Zlatý úsvit „do jisté míry“ opravdu byl následnickým subjektem „skupin iniciační povahy“. 9] Nepopíral ani to, že Crowleyho systém „*magick*“ vycházel z tradičních iniciačních technik: „Inokulace magicko-iniciačních způsobů je v crowleyismu nepochybně přesná a odkazy či orientace podle zásad starobylých tradic jsou zjevné.“ 10] (Přestože Evola o Crowleym psal v éře divokého politického kvasu – a sám se byť jako kritický příznivec na fašismu podílel, je poměrně zvláštní, že se vůbec nezabývá sociálním a politickým rozměrem „crowleyismu“ – tím spíš, že Crowleyho postoje nebyly těm Evolovým kdovíjak vzdálené.) 11]

Crowleyho bychom tak navzdory některým jeho konexím neměli počítat mezi představitele proti-tradice. „Volnost, rovnost, bratrství“ se mu hnusily, takže zařazení Weishaupta 12] mezi thelemské „světce“ se jeví dosti absurdně. Vysvětlení bychom snad mohli hledat ne v tom za co, ale proti čemu Weishaupt vystupoval: většinu své spiklenecké energie zasvětil protikatolické činnosti, čímž si snad na vcelku povrchní a prvoplánové úrovni mohl získat Crowleyho obdiv.

Iniciační „Tradice“ Evoly a Guénona je ze své podstaty a nepokrytě elitářská a aristokratická. V tradiční společnosti je „magie/magick“ nedílnou součástí jejího života, metodou sladění lidského života s kosmickým řádem. Není tedy žádného opodstatnění pro rovnost a

demokracii, jak píše Lévi:

Utvrzení spočívá v negaci; silný triumfuje jedině díky slabosti; aristokracie může vzniknout jedině povýšením se nad ostatní... Slabí zůstanou navždy slabými... stejně tak lid zůstane lidem; ovládaná masa, sama vlády neschopná. Existují v podstatě jen dvě třídy: svobodní a otroci; jako otrok svých žádostí už se člověk rodí, může se však osvobodit prostřednictvím inteligence. Mezi osvobozenými a nesvobodnými však žádná rovnost možná není. 13]

Z totožných důvodů jako Lévi, Evola či Guénon odmítal demokracii i Crowley. V „bibli“ Thelemy *Knize zákona* o demokracii píše: „Stojíš proti lidu, ó můj vyvolený;“ 14] a doplňuje komentářem: „Odsudek pokrytectví demokracie.“ 15]

Když tedy jasně odvrhnul demokracii i další masová hnutí jako bytostně cizí „královskému umění“, snažil se Crowley rozvinout politické a sociální aspekty Thelemy ve svém nezvykle jasném komentáři k „bibli“: *Zákon je pro každého: Rozšířený komentář ke Knize zákona*.

Kniha zákona (Liber Al Legis)

Po nevyhnutelném rozkolu s vedením Zlatého úsvitu strávil Crowley několik let na cestách. V roce 1904 pobývali s manželkou Rose v Egyptě, kde podle Crowleyho došlo k události „eónického“ významu. Dostal prý posvátnou knihu pro „nový eón“, od „bohů“ prostřednictvím nadpřirozené entity jménem Aiwás, od níž prý obdržel automatickým psaním *Liber Legis*. 16] Během tří dní Crowleyem napsané řádky se staly biblí Thelemy (řecky Vůle), již *Liber Legis* označuje za jméno doktríny. 17]

Liber Legis působí jako mystická parafráze Nietzscheho: **jde o důkladné odvržení všech stádních doktrín, včetně křesťanství a demokracie** (I Nietzsche se dostal mezi Crowleyho „světce“). 18]

Podle Thelemy má všechny doktríny a systémy, jež omezují naplnění „vůle“ či „pravé vůle“ – společenské, politické, hospodářské či náboženské – nahradit crowleyovské náboženství nového eónu, eónu Hóra, „Triumfujícího dítěte“. 19] „Vůle“ je výchozím bodem nietzscheovské evoluce a zdá se velice pravděpodobné, že se Crowley pokoušel přijít se západním mystickým systémem překonání sebe sama po vzoru starověkých technik jógy k dosažení povznesených stavů Bytí.

„Konání tvé vůle je veškerým zákonem“ je základem Thelemy. 20] Neznamená to ovšem nihilistické „dělej si, co chceš“, ale „konej svou vůli“, tj. „pravou vůli“, již je nejprve třeba namáhavě objevit. Crowley jasně říká, že toto přikázání není „pobídkou k bezuzdnému individualismu“. 21]

Thelemská doktrína odrážející individuální „skutečnou/pravou vůli“ označuje „každého muže i

ženu za hvězdu“. 22] Každý jednatlivec je tak součástí kosmu, ale se svou vlastní oběžnou drahou, již lze nazvat individuální životní drahou.

Liber Legis praví, že „otroci mají sloužit“. 24] I zde pozorujeme jasnou inspiraci Nietzsche: mnoho lidí – pravděpodobně většina – nemá dostatečnou vůli objevit a naplnit svou „skutečnou vůli“. Přestože jsme hvězdami všichni, někteří září jasněji než jiní. V astrálním zjevení *The Star Sponge Vision* 25] Crowley tuto nerovnost vysvětluje odkazem na „vysoce uspořádanou strukturu vesmíru“, již tvoří hvězdy „větší a zářivější než ostatní“. 26] Lidské masy se svojí podřízenou přirozeností, neschopné toho, co Nietzsche nazýval „překonáním sebe sama“, 27] zůstanou, jak jsou a jejich skutečnou vůli tak je sloužit těm, kteří – opět řečeno s Nietzsche – vyznávají „panskou morálku“. 28] *Liber Legis* tyto jednotlivce nazývá „králi Země“, s hvězdnatou vůlí vládců. 29] (Pokud se některé řádky údajně Crowleyemu nadiktované Aiwazem nápadně podobají Eliphasi Lévimu, může to být i proto, že Crowley se označoval za vtělení mnoha mudrců z dávné i novější minulosti, mezi nimi i samotného Léviho!) 30]

Takováto doktrína je sice individualistická, ale nikoliv anarchická, nihilistická ani liberální – obrozují se v ní totiž kasty. Ty ovšem značně překračují obsah ekonomických a materialistických *tříd*, odrážejí totiž metafyzický řád, v němž každý jednatlivec plní svou funkci podle své skutečné vůle (povinnosti, dharmy) v projevu kosmického řádu. Pro následníky učení o pereniální tradici je kasta projevem nadlidského řádu, nikoliv pouhým nástrojem dělby práce pro nepokryté vykořisťování. 31]

Crowley (či Aiwaz) tímto jazykem vysvětluje fundamentálně protidemokratickou a protirovnostářskou doktrínu Thelemy. I tady čtenáři tane na mysli Nietzsche:

Nejsme pro chudé a smutné: naší krví jsou páni země. Krása a síla, dunivý smích a sladká malátnost, síla a oheň – to jsme my... nemáme nic společného s mrzáky a vyvrheli, nic totiž necítí. Soucit je u králů neřestí; šlapat po slabých a ponížených: to je náš zákon a požitek na tomto světě. 32]

Toto hierarchické společenské uspořádání, jakkoliv je v souladu s pereniální tradicí, počítá s novou aristokracií, neboť ta stará propadla penězům a rozkladu. (Sám Crowley sice vzešel z buržoazie, rozhodl se však povýšit na „Sira Aleistera Crowleyho“ 33] V novém „Hórově eónu“ 34] měli novou aristokracii vytvořit lidé, kteří úspěšně po nietzscheovsku překonali sami sebe. Konkrétně pak Crowley o Nietzscheho vlivu mluví, když dále vysvětluje Thelemu: „Nejvýše stojí ti, kdo ovládli a překročili nahodilosti prostředí... V tomto verši se skrývá mnoho z Nietzscheho.“ 35]

Na rozdíl od Nietzscheho, Guénona i Evoly však Crowley hojně čerpá i od Darwina, a tak v odkazu na „mnoho z Nietzscheho“ Crowley darwinistickou nomenklaturou prohlašuje:

Je to evoluční a přirozený postoj... Příroda se tak zbavuje slabých, je to ostatně nejmilosrdnější způsob. Dnes vše silné trpí, jeho pokrok brzdí tíha slabých, nemocných, atrofovaných a chybějících končetin. Křesťany předhodte lvům. 36]

Crowley předvídal před nástupem nového eónu chaotické období, kdy se střetnou masy a elity, čili nová aristokracie. Crowley o tomto revolučním preludiu k novému eónu píše: „Až to vypukne, my aristokraté svobody, od hradů po chýše, od věží po bytovky, budeme stát proti zástupům otroků.“ 37]

Crowley popisuje „lid“ jako „tu ukňouranou, podlézavou rasu zbabělých psů, která popírá své božství....“ 38] Neukázněná masa ve vleku svých emocí, prosta Vůle, je tu nazývána „přirozeným nepřítelem dobré vlády“. Nová vládnoucí aristokratická elita povstane z těch, kteří objeví a půjdou za svou „pravou vůlí“, když ovládli své já překonáním sebe sama. Vládnoucí kasta by tak mohla praktikovat „konzistentní politiku“, aniž by se musela podřizovat a ohlížet na demokratické vrtochy mas. 39]

Poznámky:

1] Vezměme si třeba příklad nabalzamování Lenina a jeho uložení do mauzolea, jež připomíná stupňovité pyramidy starodávných veleknězů a králů.

2] Aleister Crowley, *Magick* (Maine: Samuel Weiser, 1984), s. 430.

3] Guénon, René, *Vláda kvantity a znamení doby*.

4] Pseudonym Alphonse Louisa Constanta.

5] Lévi odkazuje na svou přísahu „Růžovému kříži“, což by ukazovalo na vysoký stupeň rosenkruciánské zednářské iniciace. Eliphas Lévi, *The History of Magic* (London: Rider, 1982), s. 286.

6] Eliphas Lévi, s. 287.

7] Julius Evola, *Revolt Against the Modern World* (Vermont: Inner Traditions, 1995).

8] Podle mě je celé svobodné zednářství dosti špinavá záležitost, k níž je záhodno přistupovat s nejvyšším stupněm nedůvěry – ať už jde o Grand Orient, „nepravidelné“ nebo americké lóže. Například zakladatel Zlatého úsvitu Westcott pokládal za „pravé náboženství“ svobodného zednářství kabalismus. R. A. Gilbert, *The Magical Mason: Forgotten Hermetic Writings of William Wynn Westcott, Physician and Magus* (Northamptonshire: The Aquarian Press, 1983), Westcott, „The religion of Freemasonry illuminated by the Kabbalah,“ kap. 21, s. 114–23.

9] Julius Evola, „Aleister Crowley,“ *Mask and Face of Contemporary Spiritualism*, (Bocca,

1932), kap. IX, <https://www.counter-currents.com/2010/08/aleister-crowley/>

10] Julius Evola, "Aleister Crowley."

11] Nejdůkladnější náhled na Evolovy politické a sociální postoje jsou v angličtině dostupné v knize *Men Among the Ruins /Lidé mezi troskami/*, (Vermont: Inner Traditions, 1992).

12] Robison John, *Proofs of a Conspiracy* (Boston: Western Islands, 1967).

13] Eliphas Lévi, *The History of Magic*, (London: rider, 1982), s. 44.

14] Crowley, *Liber Legis* ("The Book of the Law"), (Maine: Samuel Weiser, 1976), 2: 25.

15] Crowley, *The Law Is For All* (Arizona: Falcon Press, 1985), s. 192.

16] Crowley však také Aiwaze nazval svým vlastním „svatým andělem strážným“ nebo méně poetickým jazykem psychologie, svým podvědomím; *Liber al Legis* lze tak označit za výsledek automatického psaní, s ohledem na podobný styl Aiwazova a Crowleyho textů nejpravděpodobnější vysvětlení.

17] Pro více informací o Crowleyho okultní kariéře a takzvaném „Cairo Working“, kde byla napsán *Liber Al Legis*, viz Colin Wilson, *Aleister Crowley: The Nature of the Beast*, (Northamptonshire: The Aquarian Press, 1987).

18] Crowley, *Magick* (Maine: Samuel Weiser, 1984), s. 430.

19] Třetí díl *Liber Legis* je zjevením Hóra coby boha nového eónu, který následuje po eónu Isis (matriarchát) a současného eónu Osiridova, tj. náboženství obětních bohů, včetně křesťanství. Hórus je popisován jako bůh války a msty. (*Liber Legis* 3:3).

20] „Konání tvé vůle je veškerým zákonem“.

21] Crowley, *The Law is for all*, s. 321.

22] *Liber Legis*, 1: 3.

23] *The Law is for all*, s. 72–75.

24] *Liber Legis* 2: 58.

25] Crowley, *The Law is for all*, s. 143–45.

26] Crowley, *The Law is for all*, s. 143–45

27] Friedrich Nietzsche, *Thus Spake Zarathustra* (Middlesex: Penguin Books, 1969), s.

DÉLSKÝ POTÁPĚČ

136–38.

28] “Existuje otrocká morálka a panská morálka...” Nietzsche, *Beyond Good and Evil* (Middlesex: Penguin Books, 1984).

29] *Liber Legis* 2:58.

30] *Magick*, s. 430. Dalšími „thelemskými světci“ gnostické mše, za jejichž nové vtělení se Crowley označoval, byli třeba Mohamed a Swinburne, Weishaput naštěstí nikoliv.

31] Evola, *The Hermetic Tradition* (Vermont: Inner Traditions, 1995), s. 89–100.

32] *Liber Legis* 2: 17–21.

33] Crowley, *Magick*, “Gnostic Mass,” “The Saints,” s. 430.

34] Jsem bůh mlčení a síly s hlavou jestřába“ (*Liber Legis* 3:70).

35] *The Law is for all*, s. 175.

36] *The Law is for all*, s. 175.

37] *The Law is for all*, s. 192.

38] *The Law is for all*, s. 192.

39] *The Law is for all*, s. 193.

První část článku Kerryho Boltóna *Aleister Crowley as Political Theorist, Part 1* vyšla na stránkách Counter-Currents Publishing 2. září 2010.